

Kasvunäkymien muutokset tilinpäätös- analyysin avulla Yritys X Oy

Karoliina Koitela

Opinnäytetyö, AMK
Toukokuu 2022
Liiketalouden ala
Tradenomi (AMK), liiketalous
Talousjohtamisen kärki

Koitela Karoliina

Kasvunäkymien muutokset tilinpäätösanalyysin avulla Yritys X Oy

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Toukokuu 2022, 40 sivua.

Liiketalouden ala, liiketalous. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Verkkojulkaisulupa myönnetty: Kyllä

Tiivistelmä

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia tilinpäätösanalyysin ja kasvunäkymien muutoksia teorian näkökulmasta. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia toimeksiantajayrityksen taloudellisia tunnuslukuja viiden vuoden ajanjakson ajalta, tunnuslukujen kehitystä sekä näiden tietojen pohjalta tutkia toiminnan mahdollisia muutoksia historiatietoihin perustuen.

Toteutustapana käytettiin kvalitatiivista tapaustutkimusta, joka sopi parhaiten kyseiseen tutkimukseen, sillä haluttiin tutkia tietyn kohdeyrityksen taloutta ja sen muutoksia. Toteutus tehtiin kohdeyrityksen aineistoa tutkien, laskien tunnuslukuanalyysiin vaadittavia tunnuslukuja ja analysointiin niitä. Tunnuslukujen pohjalta tarkasteltiin kasvun muutoksien mahdollisuuksia.

Tulokset osoittivat sen, että yrityksellä on taloudellisesti tasapainoinen tilanne, vaikkakin heittelyitä oli eri tilikausien välillä. Yritys tulee toimeen tämänhetkisessä tilanteessa hyvin ja vaikka eteen tulisivat heikompi vuosi, selviäisi se siitä. Tutkimustuloksia tehdessä kasvunäkymien muutokset olivat haasteellisin osuus. Kohdeyrityksen muutokset liiketoiminnassa prosessin aikana ja aikataulun kiireellisyyden vuoksi, jäivät kasvunäkymien muutosten analysointi hieman vajavaiseksi.

Opinnäytetyön tekeminen alkuperäisen suunnitelman mukaan muuttui siten, että työ rajautui tilinpäätösanalyysin tekemiseen. Tilinpäätösanalyysin lisäksi pohdittiin toimeksiantajayrityksen talousnäkökymien muutoksia.

Tutkimuksen tuloksiin pohjautuen, voidaan todeta se, että yrityksellä menee hyvin. Onnistunut tilinpäätösanalyysi saatiin suoritettua ja sen avulla voidaankin tarjota toimeksiantajayrityksen johdolle tietoa siitä, kuinka yrityksen taloudellinen tilanne oli kehittynyt. Jatkotutkimuksena voitaisiin lähteä syventymään paremmin kasvuun, aikataulun ja aineiston sen salliessa.

Avainsanat (asiasanat)

Tilinpäätösanalyysi, kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus, tilinpäätös

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

Kappale 6 on kokonaan salassa pidettävä, ja ne on poistettu julkisesta työstä. Salassapidon peruste on Julkisuuslain 621/1999 24§, kohta 17, yrityksen liike- tai ammattisalaisuus. Salassapitoaika on viisi (2) vuotta, salassapito päättyy 1.7.2025.

Koitela Karoliina

Changes in growth prospects through financial statement analysis Company X Oy

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, May 2022, 40 pages.

Engineering and technology. Degree Programme in Energy and Environmental Technology. Bachelor's thesis.

Permission for web publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The aim of the study was to examine changes in financial statement analysis and growth prospects from a theoretical perspective. The purpose of the study was to examine the financial key figures of the client company for a period of five years, the development of the key figures and, on the basis of this information, to examine possible changes in operations based on historical data.

The method used was a qualitative case study that was best suited to that study, as it sought to examine the finances of a particular target company and its changes. The implementation was carried out by examining the data of the target company, calculating the key figures required for the key figure analysis and analyzing them. On the basis of the key figures, the possibilities for changes in growth were examined.

The results showed that the company is in a financially balanced situation, although there were fluctuations between different financial years. The company is coping well with the current situation, and even if a weaker year ahead, it would survive. When the research results were made, the changes in the growth outlook were the most challenging part. Changes in the target company's business operations during the process and due to the urgency of the schedule, the analysis of changes in growth prospects remained somewhat deficient.

The completion of the thesis according to the original plan changed so that the work was limited to the analysis of financial statements. In addition to the analysis of the financial statements, changes in the client's financial outlook were considered.

Based on the results of the study, it can be said that the company is doing well. The successful financial statement analysis was completed and can be used to provide the management of the client company with information on how the company's financial situation had developed. As further research, it would be possible to delve deeper into the growth, the schedule and the material allow it.

Keywords/tags (subjects)

Financial analysis, profitability, liquidity, solidity, financial statements

Miscellaneous (Confidential information)

Paragraph 6 must be kept completely secret and removed from public office. The basis for secrecy is Section 24 (17) of the Publicity Act 621/1999, a company's business or professional secret. The period of secrecy is five (2) years, ending on July 1, 2025.

Sisältö

1	Johdanto.....	3
2	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusasetelma	4
3	Kirjanpito ja tilinpäätös.....	7
3.1	Tuloslaskelma	8
3.2	Tase.....	10
3.3	Rahavirtalaskelmat	11
4	Tilinpäätösanalyysi	11
4.1	Liiketoiminta-analyysi	12
4.2	Tunnuslukuanalyysi.....	12
5	Yrityksen tarkoitus ja kasvunäkymien muutokset	18
6	Tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset (salattu)	20
7	Pohdinta	20
7.1	Luotettavuuden ja eettisyyden arviointi.....	21
7.2	Mahdolliset jatkotutkimukset.....	22
	Lähteet.....	23
	Liitteet	25
	Liite 1. Tunnuslukukaavat	25

Kuviot

Kuvio 1:	Yrityksen reaali- ja rahaprosessi	8
Kuvio 2:	Esimerkki toimintokohtaisesta tuloslaskelmasta.....	9
Kuvio 3:	Esimerkki kululajikohtaisesta tuloslaskelmastad	10
Kuvio 4:	Esimerkki taserakenteesta.....	11
Kuvio 5:	Liikevaihto.....	13
Kuvio 6:	Liikevaihdon muutos.....	13
Kuvio 7:	Käyttökate	14
Kuvio 8:	Käyttökate-%	14
Kuvio 9:	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	14
Kuvio 10:	Sijoitettu pääoma	14
Kuvio 11:	Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROCE)	14
Kuvio 12:	Kokonaispääoman tuotto-% (ROA)	15
Kuvio 13:	Quick Ratio.....	15
Kuvio 14:	Current Ratio	15

Kuvio 15: Omat varat omavaraisuusasteen laskemiseen	16
Kuvio 16: Omavaraisuusaste-%	16
Kuvio 17: Nettovelkaantumisaste-%.....	17
Kuvio 18: Henkilöstön tehokkus	18
Kuvio 19: Käyttöpääoma	18
Kuvio 20: Käyttöpääoma-%	18

1 Johdanto

Yritystoiminnan tarkoituksena on pääsääntöisesti tuottaa yrityksen omistajille voittoa ja sitä kautta turvata heidän elantonsa. Kun yrityksellä menee taloudellisesti hyvin, on sillä mahdollisuudet kasvattaa toimintaansa entisestään. Erilaisia tunnuslukuja tutkimalla voidaan selvittää yrityksen taloudellista tilannetta ja sitä kautta tutkia kasvumahdollisuuksia. Tunnusluvut antavat yrityksestä ja sen taloudellisesta asemasta hyvän kuvan kasvua ajatellen.

Yritykset pääsääntöisesti laativat yritystoiminnastaan kirjanpidon, jonka tarkoituksena on helpottaa muun muassa yrityksen johdon seurantaan siitä, mitä yrityksessä tapahtuu tilikauden aikana. Kirjanpidon laatiminen on myös lakisääteinen. Kirjanpitoon pohjautuen yritys muodostaa tilikauden päätyttyä tilinpäätöksen, joka pääsääntöisesti pitää ilmoittaa kaupparekisteriin, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Kun yritys on laatinut tilinpäätöksensä yrityksen tilikauden päättyessä, voi yritys hyödyntää siitä saatuja tietoja. Tilinpäätösanalyysi on yksi keino, jolla yritys voi tarkastella esimerkiksi kannattavuutta, maksuvalmiutta tai vakavaraisuutta. Tilinpäätösanalyysi onkin yksi yritysjohtamisen mahdollisuus tarkastella yrityksen taloutta tunnuslukujen valossa.

Tutkimuksessa tarkasteltavan yrityksen toimiala on yksityinen päiväkoti. Kyseessä on pieni osakeyhtiö, joka laatii kirjanpidon ja tilinpäätöksen yritystoiminnastaan. Yritys on perustettu vuonna 2012 ja viimeisimmällä tilikaudella yrityksessä on työskennellyt 22 työntekijää.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tutkia tarkasteltavan Yritys X Oy:n taloudellista tilannetta, joka pohjautuu tilinpäätöksiin viiden vuoden ajalta ja tilinpäätösten pohjalta saatuihin tunnuslukuihin. Tarkasteltavana on myös yrityksen kasvunäkökulmat. Tutkimuksessa vertaillaan myös yrityksen tunnuslukuja toimialaan, jotta voidaan vertailla toimeksiantajayrityksen taloudellista tilannetta toimialaan nähden. Tutkimus on toteutettu toimeksiantona, joka rajaa tutkimuksen aihetta ja tavoitteita. Tutkimuksen tuloksien tarkoituksena on tarjota yrityksen johdolle näkemystä siitä, millainen yrityksen taloudellinen tilanne on, jotta kokonaiskuvaa olisi helpompi hahmottaa. Tuloksien pohjalta yrittäjä voi siten pohtia yrityksensä mahdollisuuksia liiketoimintansa muutoksissa.

Tutkimus toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena, jossa toimeksiantajana on tässä opinnäytetyössä Yritys X Oy. Tutkimuksen aihe rajautuu tilinpäätösten tutkimiseen, tilinpäätösanalyysin tekemiseen ja niiden perusteella yrityksen kasvunäkymien kartoittamiseen. Tutkimus

rajataan näihin aiheisiin, koska tilinpäätösanalyysin avulla saatavat tunnusluvut kertovat yrityksen taloudellisesta tilanteesta hyvin, jonka pohjalta voidaan kartoittaa kasvunäkökuja. Tunnusluvut kertovat paljon siitä, onko yrityksellä potentiaalia kasvaa vai ei. Tässä tutkimuksessa toimialalla on myös suuri merkitys kasvunäkemyksiin.

Opinnäytetyön toinen luku pitää sisällään työn tavoitteet ja tutkimusasetelman. Luvussa käsitellään tutkimusongelmaa ja -kysymyksiä, aineistonkeruuta, analyysimenetelmiä, teoreettista viitekehystä ja tiedonhakua sekä luotettavuutta ja eettisyyttä. Opinnäytetyön luvut kolme, neljä ja viisi käsittelevät aiheeseen liittyvää teoriapohjaa. Tarkoituksena on luoda vahva teoriapohja tutkittavalle aiheelle. Teoriapohja käsittelee kirjanpitoa, tilinpäätöstä, tilinpäätösanalyysia ja yrityksen tarkoitusta ja pohdintaa kasvunäkemyksistä. Luvussa kuusi esitellään tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset. Luku 7 pitää sisällään työhön liittyvän pohdinnan.

2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusasetelma

Tutkimusongelmaksi muodostui se, että yrityksen johto oli halukas tietämään yrityksen tämänhetkisen taloudellisen tilanteen ja kuinka se on vuosien saatossa kehittynyt. Sen lisäksi tietoa halutaan lisätä yrityksen kasvunäkökulmista ja onko mahdollisuuksia kasvuun. Tutkimusongelma ja -kysymykset ovat tärkeitä hahmottaa jo alkuvaiheessa, sillä ne johdattelevat lukijaa siihen, mitä tutkimuksessa tullaan käsittelemään ja mistä aiheista teoriapohja koostuu. (Kananen 2008, 51.) Tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiksi ovat nousseet seuraavat:

- Millainen yrityksen taloudellinen tilanne on?
- Kuinka taloudellinen tilanne on kehittynyt tarkasteltavan ajanjakson aikana?
- Ja millaisia kasvunäkökuja yrityksellä olisi?

Näiden kolmen kysymyksen avulla pyritään saamaan vastaukset tutkimusongelmaan. Ensimmäisen kysymyksen avulla selvitetään yrityksen tämänhetkinen taloudellinen tilanne tarkastelemalla yrityksen tilinpäätöslukuja ja tunnuslukuja. Toisen kysymyksen avulla selvitetään se, kuinka luvut sekä tunnusluvut ovat kehittyneet tarkasteltavan ajanjakson aikana ja verrataan lukuja toisiinsa. Vertailua tehdään myös toimialan vastaaviin tunnuslukuihin. Kolmannen kysymyksen tarkoituksena on selvittää se, millaisia kasvunäkökuja yrityksellä olisi.

Toimeksiantajayritys on pieni osakeyhtiö, jolla on vakaa taloustilanne ja sen toiminta on melko tasaista. Yrityksen johto on pohtinut erilaisia mahdollisuuksia, voisiko se kasvattaa yritystoimintaa entisestään. Mutta on myös halukas selvittämään sitä, millainen yrityksen taloudellinen tilanne on erilaisten tunnuslukujen valossa. Toimeksiantajan virallinen toimiala on Yksityinen päiväkot.

Tutkimuksen tavoitteena on tarjota toimeksiantajayritykselle vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Millainen on yrityksen taloudellinen tilanne? Kuinka taloudellinen tilanne on kehittynyt muutaman vuoden aikana? Ja millaisia kasvunäkökuksia yrityksellä olisi? Kysymysten avulla on tarkoitus saada yrityksen johdolle ajankohtaista tietoa yrityksen talouden kehityksestä ja sen nykytilanteesta. Tutkimuksen lopputuloksena syntyy selvitys toimeksiantajalle.

Aineistonkeruu

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivisena tutkimuksena eli laadullisena tutkimuksena. Laadullisen tutkimuksen periaatteena on löytää tutkittavasta ilmiöstä sen syvällisempi merkitys (Kananen 2008, 24). Aineistonkeruu lähtee päänsääntöisesti liikkeelle siitä, että tutkija pohtii, millaista tietoa hän tarvitsee, miten ja mistä tarvittava tieto hankitaan. Tiedon luonteella on merkitystä siihen, millaista analyysimenetelmää tutkimuksessa käytetään. Aineistonkeruu vaiheella sekä analyysivaiheella on vahva kytkeytyminen toisiinsa. Analyysin tarkoituksena on auttaa tutkijaa ratkaisemaan se, tarvitseeko tietoa lisää ja minkälaista tietoa mahdollisesti tarvittaisiin. Laadullisessa tutkimuksessa, kuten tässä, aineiston tarkoituksena on ohjata tutkimusta, jolloin sitä voidaan kutsua ”aineistolähtöiseksi” tutkimukseksi. (Kananen 2008, 56–57.)

Tässä tutkimuksessa aineistonkeruu tapahtuu tapaustutkimuksen avulla, sillä tutkimuksessa tutkitaan niin sanotun Yritys X:n tietoja, joita siten verrataan kyseiseen toimialaan. Tapaustutkimuksessa tutkimusmenetelmiä ei ole rajattu, vaan niiden rajat voivat olla vaihtelevia. Tapaustutkimuksen aineistona voidaan käyttää erilaisia arkistoja, dokumentteja, haastatteluja tai havainnointia, sillä sen piirteisiin kuuluu lähteiden rajattomuus. Kun tutkimuksessa yhdistellään useita tietolähteitä, kutsutaan sitä triangulaatioksi. (Kananen 2008, 84.) Tämän tutkimuksen aineisto koostuu tilinpäätösmateriaaleista, jotka saadaan toimeksiantajalta. Aineistoa tutkitaan ja muokataan tarvittavaan muotoon, jotta siitä saadaan selkeitä ja vertailukelpoisia tuloksia tulosten analysointiin.

Aineiston analyysimenetelmät

Laadullisessa tutkimuksessa analyysimenetelmät eivät noudata tiettyä kaavaa, vaan mahdollisuuksia on useampia. Tutkimuksen edetessä tutkijalla on edessä valintojen maailma, jossa sen tulisi osata käyttää luovuutta ja analyttisyyttään. Valinnoilla on merkitystä tutkimuksen luotettavuuteen. (Kananen 2008, 58.) Analyysi käsitteenä tarkoittaa aineiston indeksointia, lajittelua, koodausta tai tiedon muokkaamista. Analyysin tarkoituksena on tiedon uudelleenjärjestely, jotta voidaan nähdä tietomassasta sen takana oleva ilmiö ja sen rakenne. Näiden jälkeen tapahtuu itse analyysi. (Kananen 2008, 88.)

Tämä opinnäytetyö lähdetään toteuttamaan teorialähtöisesti. Teorialähtöinen analyysi alkaa yleisestä ja päättyy yksittäiseen. Luokittelu, jota analyysissa käytetään, perustuu aikaisempiin teorioihin ja tietoihin. Teoria johdattelee käsitteet, joita analyysissa siten tullaan käyttämään. (Kananen 2008, 91.)

Teoreettinen viitekehys ja tiedonhaku

Opinnäytetyössä teoreettinen viitekehys pitää sisällään sen, mitä tutkittavasta ilmiöstä on aiemmin kirjoitettu. Teoreettiseen viitekehykseen katsotaan kuuluvaksi aikaisemmin samoja aiheita käsitelleet tutkimukset sekä erilaiset mallit ja teorit, joita muut tutkijat ovat kehittäneet. Opinnäytetyötä kirjoittaessa, tutkijan tulee perehtyä syvällisesti ja laajasti jo tutkittuihin aineistoihin. Niiden tarkoituksena on hyödyttää tutkijaa oman tutkimuksen tekemisessä. Opinnäytetyön luotettavuutta voidaan parantaa jo tutkittuja aineisoja hyödyntäen. (Kananen 2011, 29.)

Tiedonhaku perustuu tässä opinnäytetyössä aikaisemmin laadittuun suunnitelmaan tiedonhausta. Opinnäytetyön aihetta avataan käsittekarttaa apuna käyttäen. Käsittekartan tarkoituksena on auttaa löytämään parhaat käsitteet, joita tiedonhaussa tarvitaan. Käsitteiden avulla haetaan tietoa aiheesta tietolähteistä, jotka tutkija on omalla pohdinnallaan arvioinut luotettavaksi. Käsitteiden tarkoituksena on olla sellaisia, että tiedonhakua tehdessä voidaan todeta niiden olevan työn kannalta olennaisia. Tiedonhaussa korostetaan myös lähteiden tuoreutta sekä luotettavuutta.

Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyön tekemisessä yksi tärkein asia on tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys, joka tulee huomioida jo prosessin alkuvaiheessa. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan lähteä varmistamaan dokumentaation avulla. Sillä tarkoitetaan sitä, että ulkopuolisen tarkastelijan on mahdollista nähdä tutkijan ajatuksenjuoksua tutkimusprosessissa. Näin voidaan osoittaa, että opinnäytetyössä tehdyt päätökset on tehty jonkun perusteella. (Kananen 2008, 126.) Tässä opinnäytetyössä luotettavuutta tullaan juuri tämän avulla hyödyntämään, koska aineisto koostuu tilinpäätöksistä ja aineistoa joudutaan muokkaamaan vertailukelpoiseksi, on dokumentaatio tärkeä osa tutkimusta.

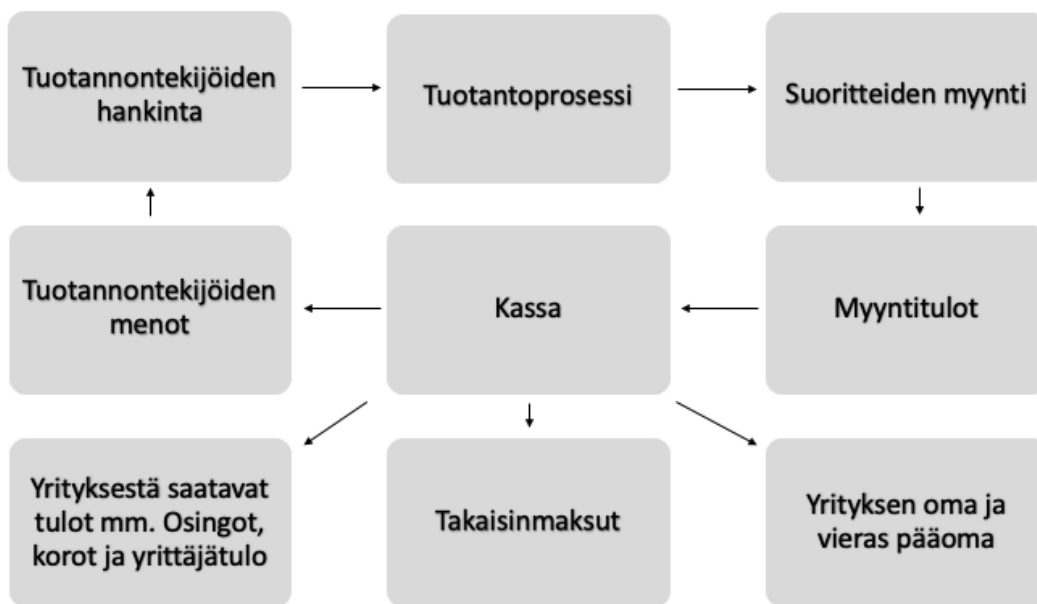
Tutkimuksen tulee olla luotettavuuden lisäksi eettinen. Eettisyys nousee tutkimuksen koko aikana tutkijan pohdittavaksi. Aiheen valinnan, tutkimusmenetelmien ja tavoitteiden osalta. (Kananen 2008, 134.) Tämän tutkimuksen aihe on valittu eettisyys huomioiden eikä siitä ole haittaa yhteiskunnalle tai toimeksiantajalle. Tutkimusta tullaan toteuttamaan niin, että aineistoja käsitellään huolellisesti ja kaikki tähän tutkimukseen liittyvä tullaan hävittämään tutkimuksen päätyttyä.

3 Kirjanpito ja tilinpäätös

Tässä luvussa käsitellään kirjanpitoa ja tilinpäätöstä, jotka ovat tärkeä osa yrityksen talouden taltiointia. Tilinpäätös pohjautuu kirjanpidosta saatavista luvuista ja tilinpäätösanalyysi puolestaan pohjautuu yrityksen tilinpäätöstietoihin. Tilinpäätösanalyysia puolestaan käydään myöhemmin tarkemmin läpi luvussa 4.

Kun yritys ostaa tai myy tuotteita tai palveluita, syntyy kirjanpidollinen liiketapahtuma. Kirjanpidossa tämä liiketapahtuma kirjataan kirjanpitotilille, joka parhaiten kuvaa kyseistä liiketapahtumaa. Kirjanpitotili määräytyy tililuettelon mukaan, joka tunnetaan myös tilikarttana. Kirjanpidossa pitää olla havaittavissa loogisuus ja näin ollen kirjauksia pitää pystyä tarkastelemaan aika- ja asiajärjestyksessä. Kun osto tai myynti on tapahtunut ja se kirjataan kirjanpitoon oikeille tileille, syntyy tästä tosite. Tositteen tarkoitus on todentaa liiketapahtuma ja sen sisältö. Tositteelle pitää löytyä peruste, joka on aukottomasti todettavissa. (Kirjanpitolaki 1336/1997, 2 §.)

Kun kirjanpito on koko tilikauden ajalta tehty, syntyy kirjatusta tapahtumista tilinpäätös. Tilinpäätös on yrityksen tilikauden aikaisista tapahtumista saatava informaatio. (Seppänen 2011, 15.) Tilikausi on pääsääntöisesti kalenterivuoden mittainen, mutta tähänkin on poikkeuksia (Seppänen 2011, 37). Tilinpäätöksen on annettava riittävä ja oikea kuva yrityksen taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta (Kirjanpitolaki 1336/1997, 2 §). Sen tiedot ovat tarkoitettu sen sisäisille ja ulkopuolisille osapuolille. Tilinpäätös sisältää tulos-, tase- ja rahoituslaskelmat sekä niiden lisäksi täydentäviä liitetietoja. (Seppänen 2011, 15.)

Kuvio 1: Yrityksen reaali- ja rahaprosessi (Salmi 2020, muokattu)

3.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kertoo yrityksen tapahtumista tietyn raportointijakson aikana, joka yleensä on kalenterivuoden mittainen tilikausi. Tuloslaskelmassa kulut kumuloituvat sen mukaan, kun niitä syntyy ja sen rakenne on pääsääntöisesti tulot, menot ja tulos. Tuloslaskelmasta voidaan todeta, onko yritys tehnyt tilikauden aikana voittoa vai tappiota, kun yrityksen tuloista vähennetään menot, jolloin lopputulokseksi saadaan tulos. Yritysten pääasiallisena tavoitteena on aina tuottaa yritykselle voittoa eikä tappiota. (Seppänen 2011, 37.)

Tuloslaskelma voi olla kaavaltaan kahdenlainen, kululaji- tai toimintokohtainen tuloslaskelma. Kululajikohtainen tuloslaskelma, joka on Suomessa käytetympi tuloslaskelmakaava, on liiketoiminnan kulut ryhmitelty erilaisiin ryhmiin. Toimintokohtainen tuloslaskelma puolestaan eroaa jo ensinnäkin tuloslaskelma kaavana kululajikohtaisesta tuloslaskelmasta, mutta myös omana rivinään on bruttokate. Bruttokate kertoo liikevaihdon määrän, kun siitä on vähennetty ensin liiketoimintaan aiheutuneet kustannukset. Bruttokatteen määrällä on katettava kiinteät kulut, jotka liiketoiminnasta syntyvät. (Salmi 2020, 45–59.) Alla esitettynä tuloslaskelmakaavat, jotka ovat myös kirjanpitoasetuksessa säädetyt.

Toimintokohtainen tuloslaskelma

	2x00	2x01
Liikevaihto	xx	xx
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-xx	-xx
Bruttokate	=xx	=xx
Myyntin, hallinnon ja muut kulut sekä tuotot	-xx	-xx
Hallinnon kulut	-xx	-xx
Liiketoiminnan muut tuotot	-xx	-xx
Liiketoiminnan muut kulut	-xx	-xx
Liikevoitto	=xx	=xx

Kuvio 2: Esimerkki toimintokohtaisesta tuloslaskelmasta (Salmi 2020, muokattu.)

Kululajikohtainen tuloslaskelma

	2x00	2x01
LIKEVAIHTO		
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos		
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Henkilöstökulut		
Poistot ja arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut		
LIKEVOITTO/-TAPPIO		
Rahoitustuotot- ja kulut		
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA VEROJA		
Tilinpäätössiirrot		
Tuloverot		
Muut välittömät verot		
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		

Kuvio 3: Esimerkki kululajikohtaisesta tuloslaskelmasta (Salmi 2020, muokattu.)

3.2 Tase

Taseen tarkoituksena on puolestaan osoittaa yrityksen taloudellisen aseman tilannetta tilikauden lopussa. Kun tilikauden pituus vaikuttaa suoraan tuloslaskelman eriin, niin puolestaan taseen eriin sillä ei ole vaikutusta. Yrityksen luvut ovat taseessa kumulatiivisia ja niitä tarkastellaan tietyssä ajanjaksona, joka on pääsääntöisesti tilinpäätöspäivä. Tase pitää sisällään tiedon yrityksen varallisuudesta ja veloista sekä omasta pääomasta, joista puhutaankin taseen vastaavana ja vastattavana puolena. (Seppänen 2011, 44.)

Taseen vastaavaa kertoo yrityksen investoinneista, kuten koneista ja laitteista sekä sen resursseista, joita yritys tarvitsee liiketoimintansa pyörittämiseen. Taseen vastaavaa puolen erien tarkoituksena on tuottaa yritykselle tuloja. Puolestaan taseen vastattavaa pitää sisällään yrityksen liiketoiminnan kannalta otettuja velkoja, kuten rahoitusta pankeilta ja kertyneistä pääomista. (Seppänen 2011, 44.) Alla esimerkki taserakenteesta.

Tase vastaavaa		Tase vastattavaa	
	2x00	2x01	
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA
Aineettomat hyödykkeet			
Aineelliset hyödykkeet			TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄT
Sijoitukset			
VAIHTUVAT VASTAAVAT			PAKOLLISET VARAUKSET
Vaihto-omaisuus			VIERASPÄÄOMA
Saamiset			Lyhytaikainen vieras pääoma
Rahoitusarvopaperit			Pitkäaikainen vieras pääoma
Rahat ja pankkisaamiset			

Kuvio 4: Esimerkki taserakenteesta (Salmi 2020, muokattu)

3.3 Rahavirtalaskelmat

Rahavirtalaskelma, joka tunnetaan myös nimillä kassavirta- ja rahoituslaskelmat, osoittavat kassaan tulevien ja kassasta lähtevien maksujen nettorahavirran tilikauden ajalta. Yksinkertaisuudessaan rahavirtalaskelmassa kassan muutokset saadaan, kun kassaan maksuista vähennetään kassasta maksut. Kassan muutokset kertovat taseessa olevien rahavarojen muutoksista verrattaessa nykyistä ja edellistä tilikautta keskenään. (Seppänen 2011, 53.)

Rahavirtalaskema koostuu kolmesta eri keskeisestä toiminnosta, joita laskelmassa kuvataan. Ensimmäisenä on liiketoiminnan rahavirta, toisena investointien rahavirta ja kolmantena rahoituksen rahavirta. Yleensä laskelman viimeisellä rivillä on näiden muutosten summa, joka tilikauden aikana on tapahtunut. (Seppänen 2011, 53.)

4 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi voidaan määritellä siten, että sen tarkoituksena on tuottaa yrityksestä taloudellista tietoa siitä kiinnostuneille. Datan perusteena ovat pääsääntöisesti yrityksen tilinpäätösaineistosta saatavat tiedot. Tilinpäätösanalyysi kertoo yrityksen taloudesta ja sen kehityksestä. Seuraavissa kohdissa on esitelty tilinpäätösanalyysia omistajan näkökulmasta. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2019, 100.)

4.1 Liiketoiminta-analyysi

Liiketoiminta-analyysin tarkoituksena on tarkastella toimialaa, jossa yritys tekee bisnestä. Toimialan kehitystä ja sen tulevaisuuden näkymiin liittyviä tekijöitä tutkitaan. Kaikkiin toimialoihin liittyy aina omat riskinsä, joita myös arvioidaan analyysin avulla. Erilaiset lähteet antavat tietoa toimialasta, jossa yritys toimii ja näitä onkin hyvä käyttää hyödyksi analyysia tehdessä, sillä pelkkä yrityksen tarkastelu ei anna tarpeeksi riittävää kuvaa toimialasta. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2019, 100.)

Toimiala-analyysi keskittyy yrityksen toimintaan mikroympäristön tasolla. Sen tavoitteena on selvittää alan kysyntä, tarjonta ja rakenne sekä näiden muutokset (Kamensky 2010, 57). Toimiala-analysointiin kuuluvat esimerkiksi kysyntä-, asiakas- toimittaja-, kilpailu- ja verkostokumppanianaalyytit (Kamensky 2010, 133). Toimiala-analyysin tekoon on monia eri malleja, joista Porterin toimialamalli on tunnetuin. Se tarkastelee toimialaa viidestä eri näkökulmasta: nykyiset kilpailijat, korvaavat tuotteet, uuden kilpailun uhka ja rakennemuutokset, asiakkaat, sekä tavarantoimittajat (Kamensky 2010, 57).

4.2 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysi voidaan lähteä toteuttamaan useampaa eri tunnuslukua tutkien. Tunnuslukuja, joilla analyysia voidaan lähteä viemään eteenpäin voivat olla koko ja kasvu, kannattavuus, tehokkuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2019, 104.) Tunnuslukujen laskeminen tänä päivänä on helpompaa, kehittyneen teknologian ansioista. Erilaisilla tietokoneohjelmilla tunnusluvut voidaan saada helposti ja automaattisesti, eikä niitä tarvitse manuaalisesti laskea. (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 189.)

Liiketoiminnan laajuus

Liiketoiminnan laajuutta parhaiten kuvaava tunnusluku on yrityksen liikevaihto. Laajuutta voidaan tarkastella myös taseen loppusumman tai henkilöstömäärän kautta. Nämä tunnusluvut kuvaavat parhaiten yrityksen kokoa ja niiden avulla on helppo vertailla tarkasteltavaa yritystä muihin yrityksiin. Tunnuslukujen avulla voidaan helposti myös nähdä, miten yritys on kehittynyt tarkasteltavien vuosien aikana. Tunnusluvut osoittavat kasvullaan sitä, että yritys kasvaa ja kehittyy. (Tunnuslukuopas n.d.)

Liiketoiminnan laajuutta kuvataan liikevaihdolla ja sen muutoksella. Liikevaihto on esitetty tarkasteltavalta ajanjaksolta 12 kuukauden ajalta. Liikevaihdon muutokseen puolestaan vaikuttaa tarkasteltava liikevaihto ja edellisen 12 kuukauden liikevaihto, jolloin näitä arvoja verrataan keskenään, kun tarkasteltavasta liikevaihdosta on vähennetty edellisen ajanjakson liikevaihto. Henkilöstön määrää puolestaan kuvataan yrityksen henkilöstön määrällä keskimäärin. (Tunnuslukuopas n.d.)

Liikevaihto = Tuloslaskeman liikevaihto (12kk)

Kuvio 5: Liikevaihto (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

Liikevaihdon muutos = $100 * (\text{liikevaihto 12kk} - \text{edellinen liikevaihto 12kk}) / \text{edellinen liikevaihto 12kk}$

Kuvio 6: Liikevaihdon muutos (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

Taseen loppusumma kertoo siitä, kuinka paljon yrityksellä on sitoutunutta pääomaan. Sen avulla voidaan vertailla erilaisten yritysten laajuutta liiketoiminnassa, mutta myös puolestaan pääoman sitovuutta. Pääomavaltaisilla yrityksillä, esimerkiksi teollisuuden yrityksillä, taseen loppusumma on huomattavasti korkeampi. (Tunnuslukuopas n.d.)

Henkilöstömäärä puolestaan kertoo myös puolestaan siitä, kuinka laajaa yrityksen toiminta on volymin näkökulmasta. Yrityksen henkilömäärä ilmoitetaan yleensä kokoaikaisiksi työntekijöiksi. Tunnuslukua ei puolestaan voidaan vertailla aivan yksiselitteisesti muiden yritysten kanssa, sillä toinen yritys voi esimerkiksi osaa henkilöstöä ulkopuolisena palveluna tai mukana laskennassa voi olla lomautettuja henkilöitä. (Tunnuslukuopas n.d.)

Kannattavuus

Yrityksen kannattavuudella tarkoitetaan yksinkertaisesti sitä, kuinka paljon tilikaudella tapahtuneista tuotoista ja kuluista jää ylimääräistä. Kannattavuutta suoraan tuloslaskelmasta voikin kuvata esimerkiksi tilikauden voitto. (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 125.) Kannattavuusajattelu on lähtökohtaisesti yrityksen johdon hoidettavana ja heidän tuleekin kriittisesti tarkastella erilaisia asioita, jotka voivat vaikuttaa yrityksen kannattavuuteen (Pellinen 2019, 104). Yritysrakenteissa

tapauksilla muutoksilla, uusilla tuotteilla tai yritysjärjestelyillä on merkitystä yrityksen kannattavuuteen. (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 125.)

Kannattavuutta voidaan tarkastella lyhyeltä tai pitkältä aikaväliltä. Tässä tapauksessa lyhyen aikavälin tarkastelusta puhutaan vuoden tai sen alle olevasta ajanjaksosta, kun taas pitkän aikavälin ajanjakso on pääsääntöisesti 2–5 vuotta. Kuten aikaisemmin jo kerrottiin, lyhyen aikavälin kannattavuutta voidaan seurata tilikauden voitolla, mutta myös myynti- tai käyttökateen avulla. Pitkän aikavälin kannattavuutta puolestaan voi kuvata ROI:lla (Return On Investment Assets) eli pääoman tuottoasteella tai ROE:lla (Return On Equity) eli oman pääoman tuotto prosentilla. (Neilimo & Uusi-Rauva 2007, 274–275.)

Alla on yleisimmät käytössä olevat tunnusluvut, joita kannattavuuden seurannassa käytetään.

$$\text{Käyttökate} = \text{Liiketulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset}$$

Kuvio 7: Käyttökate (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{100 * \text{käyttökate}}{\text{Liikevaihto}}$$

Kuvio 8: Käyttökate-% (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

$$\text{Oman pääoman tuotto-\% (ROE)} = \frac{100 * \text{nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}}$$

Kuvio 9: Oman pääoman tuotto-% (ROE) (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

$$\text{Sijoitettu pääoma} = \text{Oma pääoma} + \text{korolliset velat}$$

Kuvio 10: Sijoitettu pääoma (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\% (ROCE)} = \frac{100 * (\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)})}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}}$$

Kuvio 11: Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROCE) (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\% (ROA)} = \frac{100 * (\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)})}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}}$$

Kuvio 12: Kokonaispääoman tuotto-% (ROA) (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

Maksuvalmius

Maksuvalmius eli yrityksen likviditeetti kuvaa sitä, kuinka yrityksellä on mahdollisuuksia suoriutua sille aiheutuneista rahallisista velvoitteista. Yrityksellä tulee olla riittävästi likvidejä maksuvälineitä, jolloin sillä on mahdollisuus selviytyä esimerkiksi tietyn aikavälin maksuvelvoitteista. (Neilimo & Uusi-Rauva 2007, 282–283.) Likvidit puolestaan tarkoittavat niitä eriä taseessa, jotka ovat yrityksen käytössä heti tai ovat nopeasti rahaksi muutettavissa. Kun yritys pärjää sen hetkisillä kassavarannoilla, joita sillä on käytössä, voidaan sanoa, että yrityksellä on hyvä likviditeetti. (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 154.)

Maksuvalmiutta voidaan kuvata kahden yleisimmän tunnusluvun avulla. Nämä kaksi tunnuslukua ovat Quick Ratio ja Current Ratio, joita käytetään eniten maksuvalmiutta kuvatessa. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2021, 146.) Quick Ratio kertoo yrityksen rahoitusomaisuudesta, joka on suoraan käytössä eli lähinnä sellaisista eristä, jotka ovat käytössä nopeasti. Current Ratioissa huomioidaan puolestaan nopeasti muutettavien erien lisäksi vaihto-omaisuus, jonka muuttaminen nopeasti rahaksi on hieman hitaampaa. (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 156–160.) Alla olevista kuvioista voidaan nähdä tarkemmin, kuinka kyseiset tunnusluvut voidaan laskea ja mitkä erät pitää huomioida laskukaavassa.

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakomaksut}}$$

Kuvio 13: Quick Ratio (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusomaisuusarvopaperit}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Kuvio 14: Current Ratio (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

Vakavaraisuus

Vakavaraisuus on kuvaaja, jolla tarkastellaan yrityksen rahoitusrakennetta (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2021, 144). Vakavaraisuuden tarkastelu pohjautuu yleensä pidemmän ajanjakson tarkasteluun ja sen tarkoituksena on osoittaa sitä, millainen potentiaali yrityksellä on selviytyä mahdollisista huonommista vuosista ja talousvaikeuksista. Yrityksen rahoitusrakenteessa tarkastellaan omaa ja vierasta pääomaa, millainen suhde niillä on toisiinsa. (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 142.)

Rahoitusrakenteesta puhuessa siihen liittyy rahoitusriski. Vakavarainen yritys, jonka rahoitusrakente on kunnossa, liittyy vähemmän riskejä ja päinvastoin. Yrityksen tulisi kuitenkin pyrkiä siihen, että se ei olisi liian vakavarainen tai sen vakavaraisuus ei olisi heikko. Sen tulisi löytää sopiva ratkaisu oman ja vieraan pääoman suhteeseen ja osata hyödyntää velkavipu, joka on hyödynnettävissä. Velkavivun tarkoituksena on parantaa yrityksen pääoman tuottoa. (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 142.)

Vakavaraisuuteen liittyy olennaisesti omavaraisuusastetta kuvaava tunnusluku, joka on ehkä käytetyin Suomessa. Tunnusluku kertoo sen, että kuinka paljon oma pääoma rahoittaa yrityksen toimintaa. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2021, 144). Alla olevasta kuvaajasta nähdään laskukaava kyseiselle tunnusluvulle, jota myös selittää kuinka omat varat on laskettu laskukaavassa.

Omat varat =	Taseen oma pääoma + vapaaehtoiset varaukset + poistoero verovelalla vähennettynä + oman pääoman ehtoiset pääomalainat osittain
--------------	--

Kuvio 15: Omat varat omavaraisuusasteen laskemiseen (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

Omavaraisuusaste-% =	$\frac{100 \cdot \text{omat varat}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut}}$
----------------------	--

Kuvio 16: Omavaraisuusaste-% (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

Vakavaraisuuteen liittyy myös toinen oleellinen tunnusluku, jossa tarkastellaan nettovelkaantumista, vertaillaan taseen oman pääoman määrään. Tämä tunnusluku on gearing tai toisin sanoen

nettovelkaantumisaste. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2021, 145) Nettovelkaantumisasteen tunnusluku on myös yleisin vakavaraisuutta kuvaava tunnusluku (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 142). Alla oleva kuvaaja puolestaan kertoo laskukaavan tunnusluvun laskemiseen. Tunnuslukua laskettaessa huomioidaan korollinen vieras pääoma, joista on vähennetty rahat ja arvopaperit, joita puolestaan verrataan omaan pääomaan (Kallunki, Lantto, & Sahlström 2008, 142).

$\text{Nettovelkaantumisaste-\%} = \frac{100 * (\text{korolliset velat-likvidit rahavarat})}{\text{Omat varat}}$
--

Kuvio 17: Nettovelkaantumisaste-% (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

Tehokkuus

Yrityksen tehokkuus kertoo siitä, kuinka se käyttää käyttöpääomaansa tehokkaasti. Käyttöpääoman rahoitus tapahtuu pitkäaikaisella pääomalla, jolloin yritys tarvitsee käyttöönsä omaa pääomaa sekä pitkäaikaista vierasta pääomaa. Koska yritys lähtökohtaisesti haluaa pääomansa tehokkaaseen käyttöön, niin tulisi liian suurta käyttöpääomaa välttää. Puolestaan liian matala käyttöpääoma voi myös vaarantaa maksuveloitteita, joista pitäisi suoriutua lyhyellä aikavälillä. Näin ollen yrityksen olisi hyvä pyrkiä saamaan käyttöpääoma mahdollisimman pieneksi, mutta vaarantamatta turhaan liiketoimintaansa. (Kallunki 2014, 128–129.)

Tehokkuuden mittaamiseen on useita sitä kuvaavia tunnuslukuja. Tehokkuutta voidaan tarkastella erilaisten pääoman käytön tehokkuutta kuvaavilla tunnusluvuilla, mutta sen lisäksi yritys voi tarkastella sitä myös henkilöstötehokkuuden avulla. Pääoman käytön tehokkuutta voidaan tarkastella muun muassa käyttö- ja nettokäyttöpääoma-% avulla tai erilaisten kiertoaikojen avulla, kuten myyntisaamisten tai ostovelkojen kiertoajan avulla. Henkilöstötehokkuuden tarkastelu tapahtuu esimerkiksi liikevaihdon, nettotuloksen tai henkilöstökulujen vertaamista henkilöstöön. (Tunnuslukuopas n.d.) Tässä opinnäytetyössä tehokkuuden tunnusluvuiksi on valittu henkilöstön tehokkuutta kuvaamaan liikevaihto verrattuna henkilöstöön keskimäärin. Käyttöpääomaa puolestaan tarkastellaan käyttöpääoma-% avulla.

$$\text{Henkilöstön tehokkuus} = \frac{\text{Liikevaihto (12kk)}}{\text{Henkilöstö keskimäärin}}$$

Kuvio 18: Henkilöstön tehokkuus (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

$$\text{Käyttöpääoma} = \text{Vaihto-omaisuus + myyntisaamiset + sisäiset myyntisaamiset + osatuloutuksen saamiset - ostovelat - sisäiset ostovelat - saadut ennakot}$$

Kuvio 19: Käyttöpääoma (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

$$\text{Käyttöpääoma-\%} = \frac{100 * \text{käyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto (12kk)}}$$

Kuvio 20: Käyttöpääoma-% (Tunnuslukuopas n.d., muokattu)

5 Yrityksen tarkoitus ja kasvunäkymien muutokset

Yrityksillä voi olla useita eri tarkoituksia, mutta taloudellisesta näkökulmasta ajatellen yritykset ovat sitä varten, että ne tuottaisivat yrityksen omistajille varallisuutta. Varallisuus voidaan nähdä rahallisena varallisuutena, mutta yritykset tuottavat myös henkistä pääomaa tai se on perustettu muita tavoitteita silmällä pitäen, kuin raha. Yrityksellä voi olla myös muita tarkoituksia, kun rahallisen varallisuuden kartoittaminen. Se voi mahdollistaa vapauden, kerryttää arvostusta, kuuluisuutta tai sitten yritystä pyöritetään pelkällä rakkaudella omaa kiinnostusta kohtaan. Optimaalinen tilanne yrityksen omistajalle on sellainen, että rahallinen varallisuus tuottaa enemmän kuin siihen on sijoitettu. Omistajan kannalta olisi myös se parasta se, että tuotto tapahtuisi mahdollisimman vähäisellä panostuksella. (Rantanen 2013, 46–48.)

Vaikka yrityksen tarkoituksena on tuottaa varallisuutta, niin samalla yrityksen omistajalla on mielessä yrityksen kasvattaminen. Kallunkin (2014, 111) mukaan, kasvu on yksi yrityksen mittareista, joka kuvaa sen menestymistä. Yrityksen kasvu voi olla erilaista ja kasvua voi tapahtua monella tavalla. Vaikka kasvu on lähtökohtaisesti kuvaa yrityksen menestymistä, se ei kuitenkaan aina tarkoita

sitä, että se toisi yritykselle lisäarvoa. Yhtenä esimerkkinä, yritysostot kasvattavat yrityksen kokoa, mutta eivät välttämättä tuo minkäänlaista lisäarvoa yrityksen omistajille. Yrityksen kasvun tulisikin tuottaa lisäarvoa, jotta kasvu olisi kannattavaa. Kun yrityksen sitoutettu pääoma tuottaa enemmän kuin sitä on rahoitettu, niin voidaan sanoa, että kasvu olisi todellista. Silloin kasvu kannattaa ja se tuottaa arvoa kasvullaan. Oman ja vieraanpääoman suhde tulee olla myös tasapainossa, jottei pääomanrakenne kärsi. Tämän lisäksi liiallisella velkarahalla toteutettu kasvu voi lisätä rahoitusriskiä ja tästä voi koitua ongelmia yritykselle.

Toimeksiantaja Yritys X Oy päätoimiala on Lasten päiväkodit (88911) (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä n.d.). (Varhaiskasvatus n.d.) mukaan toimialan tarkoituksena on lasten suunnitelmallisen ja tavoitteellisen opetusta, kasvun ja hoidon kokonaisuuden tukemista. Erityisesti painotus on pedagogiikassa. Toimialaan kuuluvat päiväkotien lisäksi perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Suunnitteleminen, ohjaaminen ja seuranta varhaiskasvatuksessa kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle. Enne kaikkea varhaiskasvatusta säädetään Varhaiskasvatustilain mukaisesti.

Mahdollisten kasvunäkymien muutokset kunnassa X

Kuten aikaisemmin luvussa 4.1 tarkasteltiin liiketoiminta-analyysia, kerrotaan tässä luvussa liiketoiminta-analyysin tavoin toimeksiantajayrityksen toimialaan liittyvistä tekijöistä. Liiketoiminta-analyysia ajattelen, käsitellään tässä yrityksen toimintaympäristöä. Luvut esitetään tuhansina.

Kasvumahdollisuudet voivat olla rajallisia jo monestakin syystä. Kasvuun voi vaikuttaa yrityksen toimiala, toimialaa rajoittavat sopimukset tai lait ja esimerkiksi yrityksen toimipaikka. Kuntaliiton (n.d.) tilastojen mukaan kunnan X väestömuutos on mennyt alaspäin vuodesta 2020 vuoteen 2021. Kunnan ikärakenne on ollut 31.12.2021 tilanteessa sellainen, että 0–6-vuotiaita lapsia on ollut 2 t koko asukasluvussa, sen ollen 19 t. Asukasluku on 9 % koko asukasluvusta. Tilaston mukaan 0–14-vuotiaita lapsia puolestaan on 5 t, sen ollen 22 %:a koko asukasluvusta. Koska tilastosta ei ole saatavilla tarkempaa tietoa kunnassa sijaitsevista kylistä, niin ei voida tarkkaan määritellä sitä, mikä osuus lapsista asuu kyseisen toimeksiantaja Yritys X:n liiketoiminta-alueella.

Kunnassa X varhaiskasvatusta tapahtuu päiväkotij- ja perhepäivähoidon sekä kerhotoiminnan toiminta-alueilla. Kunnassa X on toimintaa niin kunnallisella tasolla, kuin yksityisellä tasolla. Varhais-

kasvatukseen liittyvää toimintaa ohjaavat periaatteet tulevat valtakunnallisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta. Sekä tämän lisäksi myös kunnan X omasta varhaiskasvatussuunnitelmasta. (Kunta X n.d.)

Kunnassa X on toiminnassa yhdeksän yksityistä päiväkotia, kaksi ryhmäperhepäiväkotia sekä 9 yksityistä perhepäivähoitajaa. Kun perhe kunnassa X päättää hakeutua yksityisen päiväkodin asiakkaaksi, tulee heidän tehdä hakemus kunnan keskitetyn sähköisen asioinnin avulla. Perheen saadessa varhaiskasvatuspaikan kunnasta, tekee perhe palvelusopimuksen palveluntuottajan kanssa ja samalla he pääsevät hakemaan palvelurahaa kunnalta X. Palvelurahan saanti ei ole automaattinen perheelle, vaan sen myöntäminen tapahtuu harkinnanvaraisesti. Yksityistä palvelurahaa maksetaan varhaiskasvatuspalveluihin oikeutetusta lapsesta. Yksityiselle palveluntarjoajalla on mahdollisuus periä yritysکوhtainen lisämaksu, asiakasmaksun lisäksi. Loma-ajat voivat myös vaikuttaa maksuihin, joita yksityinen palveluntarjoaja perii. Varhaiskasvatusmaksuista on määrätty siten, että maksuun vaikuttavat perheen koko ja tulot. (Kunta X n.d.)

Koska toimialana varhaiskasvatus on melko säädeltyä erilaisten sopimusten ja varhaiskasvatuslain takia, on yrityksellä rajalliset mahdollisuudet kasvattaa yrityksen toimintaa. Yrityksen kasvuun vaikuttavat suurelta osin kunnan väestönkehitys. Esimerkiksi syntyvyys ja työllisyys vaikuttavat suurelta osin siihen, onko yksityisellä palveluntarjoajalla edes asiakkaita tulevaisuudessa. Yrityksen tulisi seurata väestön kehitystä ja kasvua ja sen avulla kartoittaa mahdollisuuksia kasvattaa liiketoimintaa. Toisaalta kasvuun voi vaikuttaa myös se, onko potentiaalisia työntekijöitä saatavilla tai tarvitsisiko isompia investointeja tehdä, esimerkiksi hankkia rakennuksia. Näitä ei välttämättä ole tarjolla pienemmissä kunnissa.

6 Tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset (salattu)

Salassa pidettävä.

7 Pohdinta

Tutkimusta lähdettiin toteuttamaan tilinpäätösanalyysin ja kasvunäkymiä ajatellen. Tarkoituksena oli tutkia toimeksiantajayrityksen tilinpäätöslukuja, laskea luvuista tilinpäätösanalyysin tunnuslu-

kuja, tarkastella taloudellista tilannetta ja millainen vaikutus näillä voisi olla yrityksen kasvunäkö-
kulmiin. Näistä aiheista syntyivät myös tutkimuskysymykset, jotka olivat seuraavat: Millainen on
yrityksen taloudellinen tilanne? Kuinka taloudellinen tilanne on kehittynyt muutaman vuoden ai-
kana? Ja millaisia kasvunäkökulmia yrityksellä olisi? Tutkimuksessa lähdettiin tutkimaan tutkimus-
ongelmaa tilinpäätösanalyysin avulla.

Tutkimuksen tavoitteena oli tarjota toimeksiantajayrityksen johdolle ajankohtaista tietoa yrityksen
talouden kehityksestä ja sen nykytilanteesta. Tutkimuksen lopputuloksena syntyi selvitys toimeksi-
antajalle tilinpäätösanalyysin avulla siitä, millainen yrityksen taloudellinen tilanne on ja kuinka se
on kehittynyt. Opinnäytetyön tavoitteet hieman muuttuivat työn edetessä. Toimeksiantajayrityk-
sen liiketaloudelliset muutoksen opinnäytetyönprosessin aikana toivat muutoksia myös opinnäyte-
työn tekemiseen. Tämä opinnäytetyö koostuikin suurimmalta osin tilinpäätösanalyysistä ja kas-
vunäkökulmien analysointi käsiteltiin pohdinnanomaisesti. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena
tapaustutkimuksena.

Tutkimuksen aikana oma osaamiseni kehittyi siten, että muun muassa yrityksen taloudellisia lukuja
analysoidessa ja laskiessa, sai konkreettisemmän näkökulman käytännöstä. Tilinpäätösanalyysi ja
sen tekeminen ovat tulevaisuudessa osa työnkuvaani, ja yrityksen analysoinnin hallitseminen on
jatkossa tärkeää. Tilinpäätösanalyysin tekeminen ja hallitseminen toivat itsevarmuutta hallita näitä
asioita myös tulevaisuudessa. Kuitenkin oman tutkimustyön aikatauluttaminen paremmin olisi
tuonut laadukkaampia lopputuloksia tutkimukselle.

Tämän luvun alalukujen tarkoituksena on käsitellä tutkimuksen tuloksiin perustuvia johtopäätöksiä
sekä pohdintaa siitä, kuinka tutkimusta voisi mahdollisesti jatkaa. Käydään läpi tutkimuksen tulok-
set tiivistettynä ja pohditaan jatkotutkimusta.

7.1 Luotettavuuden ja eettisyyden arviointi

Tutkimuksessa on huomioitu eettisyys ja hienovaraisuus kohdeyritystä ajatellen. Koska opinnäyte-
työ oli salassa pidettävä, oli erittäin tarkasti huomioitu se, että kaikki aineistot ja opinnäytetyöhön
liittyvä materiaali on pidetty salassa. Opinnäytetyössä ei myöskään tuotu esille sellaisia asioita,
jotka vaarantaisivat kohdeyrityksen liiketoimintaa. Kaikki tutkimusaineisto hävitetään asianmukai-
sesti.

Aineistonkeruu tapahtui tapaustutkimusta hyödyntäen. Opinnäytetyö toteutettiin suunnitelman mukaisesti siten, että kaikki analysointiin liittyvät yksityiskohdat suunniteltiin tarkoin ja dokumentoitiin prosessin joka vaiheessa. Näin pystytään todentamaan opinnäytetyö paremmin. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu lähinnä kirjallisuudesta, jotka on valittu kriittisestä tarkastelua ylläpitäen. Tutkimuksessa pyrittiin käyttämään alkuperäisiä lähteitä, jos se vaan oli mahdollista. Kirjallisuuden lisäksi lähdeaineistosta löytyy erilaisia nettisivustoja, jotka olen harkinnut luotettaviksi lähteiksi.

7.2 Mahdolliset jatkotutkimukset

Tutkimusta voitaisiin lähteä jatkamaan siten, että paneuduttaisiin lisää kasvunäkymien muutoksiin tai mahdollisuuksiin. Tutkimusta voitaisiin lähteä myös tekemään pelkästään tästä aiheesta, sillä siitä saataisiin myös iso kokonaisuus tutkittavaksi. Erilaisilla skenaarioilla voitaisiin tutkia yrityksen mahdollisuutta parantaa entisestään taloudellista kannattavuutta tai pohtia sitä, onko yrityksellä järkeä kasvattaa toimintaansa mahdottomasti.

Tilinpäätösanalyseistä, yrityksen arvosta tai kasvunäkymistä on tehty useita opinnäytetöitä ja kyseisiä aiheita on käsitelty paljon eri toimialoihin liittyen. Koska samaan toimialaan liittyen ei löytynyt muuta tietoa, kuin netistä saatavat tilastot, en voinut asiaa paremmin analysoida. Tutkiessani muita tutkimuksia ja opinnäytetöitä, tähän aiheeseen liittyen en suoraan löytänyt vastaavanlaisia tutkimuksia.

Lähteet

Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. 2019. Yrityksen laskentatoimi. 8. uud. p. Alma Talent.

Jormakka, R., Koivusalo, K., Lappalainen, J. & Niskanen, M. 2021. Keuruu: Otavan Kirjapaino.

Kallunki, J. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum. Viitattu 18.4.2022. <https://janet.finna.fi>, Alma Talent Pro.

Kallunki, J., Lantto, A. & Sahlström, P. 2008. Tilinpäätösanalyysi IFRS-maailmassa. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino.

Kamensky, M. 2010. Strateginen johtaminen – Menestyksen timantti. 2. p. Helsinki: Talentum.

Kananen, J. 2011. Kvantti – Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2008. Kvali – Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kunta X. N.d. Salattu lähde. Viitattu 4.5.2022.

L 1336/1997. Kirjanpitolaki. Viitattu 30.3.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L3>.

Neilimo, K. & Uusi-Rauva, E. 2007. Johdon laskentatoimi. 6–8. p. Helsinki: Edita Prima.

Pellinen, J. 2019. Kustannuslaskenta ja kannattavuusajattelu. 3. uud. p. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 10.3.2022. <https://janet.finna.fi>, Alma Talent Pro.

Rantanen, J. 2013. Arvonmääritys yrityskaupassa. 2. p. Helsinki: Suomen Yrittäjien Sypoint.

Salmi, I. 2020. Mitä tilinpäätös kertoo? 10. p. Keuruu: Otavan Kirjapaino.

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino.

Toimialaluokitus. N.d. Tilastokeskus. Viitattu 6.4.2022. <https://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2000/85321.html>.

Tunnuslukuopas. N.d. Alma Talentin tunnuslukuopas verkossa. Viitattu 10.3.2022. <https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/>.

Varhaiskasvatus. N.d. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 6.4.2022. <https://okm.fi/varhaiskasvatus>.

Varhaiskasvatus. N.d. Salattu lähde. Viitattu 4.5.2022.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. N.d. Viitattu 6.4.2022. <https://www.ytj.fi>.

Seppänen, H. 2017. Yrityksen arvonmääritys. 1. p. Helsinki: Alma Talent Pro. Viitattu 18.4.2022. <https://janet.finna.fi>, Alma Talent Pro.

Liitteet

Liite 1. Tunnuslukukaavat

TOIMINNAN LAAJUUS JA KASVU

$$\text{Liikevaihto} = \text{Tuloslaskeman liikevaihto (12kk)}$$

$$\text{Liikevaihdon muutos} = \frac{100 * (\text{liikevaihto 12kk} - \text{edellinen liikevaihto 12kk})}{\text{edellinen liikevaihto 12kk}}$$

KANNATTAVUUS

$$\text{Käyttökate} = \text{Liiketulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset}$$

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{100 * \text{käyttökate}}{\text{Liikevaihto}}$$

$$\text{Oman pääoman tuotto-\% (ROE)} = \frac{100 * \text{nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}}$$

$$\text{Sijoitettu pääoma} = \text{Oma pääoma} + \text{korolliset velat}$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\% (ROCE)} = \frac{100 * (\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)})}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}}$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\% (ROA)} = \frac{100 * (\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)})}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}}$$

MAKSUVALMIUS

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma - lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut}}$$

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusomaisuusarvopaperit}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

VAKAVARAISUUS

$$\text{Omat varat} = \text{Taseen oma pääoma + vapaaehtoiset varaukset + poistoero verovelalla vähennettynä + oman pääoman ehtoiset pääomalainat osittain}$$

$$\text{Omavaraisuusaste-\%} = \frac{100 * \text{omat varat}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut}}$$

$$\text{Nettovelkaantumisaste-\%} = \frac{100 * (\text{korolliset velat-likvidit rahavarat})}{\text{Omat varat}}$$

TEHOKKUUS

$$\text{Henkilöstön tehokkuus} = \frac{\text{Liikevaihto (12kk)}}{\text{Henkilöstö keskimäärin}}$$

$$\text{Käyttöpääoma} = \text{Vaihto-omaisuus + myyntisaamiset + sisäiset myyntisaamiset + osatuloutuksen saamiset - ostovelat - sisäiset ostovelat - saadut ennakot}$$

$$\text{Käyttöpääoma-\%} = \frac{100 * \text{käyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto (12kk)}}$$

$$\text{Nettokäyttöpääoma-\%} = \frac{100 * \text{nettokäyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto (12kk)}}$$